

Kierunek IV

Doskonalenie kompetencji nauczycieli do pracy z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy, adekwatnie do zaistniałych potrzeb oraz kompetencji nauczycieli nowych przedmiotów wprowadzonych do podstawy programowej

Zestawienie bibliograficzne, odnotowujące zbiory Biblioteki Pedagogicznej im. Heleny Radlińskiej ZCDN w wyborze za lata 2007–2022 oraz aktualne źródła elektroniczne, podzielone jest – ze względu na rodzaj dokumentów – na trzy części: książki, artykuły z czasopism oraz źródła internetowe. W ich obrębie publikacje uszeregowano alfabetycznie według tytułu publikacji.

Książki

1. **Diagnostyka i metodyka psychopedagogiczna w warunkach wielokulturowości** / red. Tomasz Bajkowski, Krzysztof Sawicki, Urszula Namiotko. – Warszawa : Wydawnictwo Akademickie Żak Jacek Śnieciński, 2014. – ISBN 978-83-62015-87-0
Sygn.: 174575
2. **Edukacja dzieci i młodzieży w środowiskach zróżnicowanych kulturowo** / red. Tadeusz Lewowicki, Barbara Chojnacka-Synaszko, Gabriela Piechaczek-Ogierman. – Cieszyn : Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, 2014. – ISBN 978-83-7780-985-3
Sygn.: 174948
3. **Edukacja międzykulturowa : dokonania, problemy, perspektywy** : praca zbiorowa / red. Tadeusz Lewowicki, Ewa Ogrodzka-Mazur, Alina Szczurek-Boruty ; Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ; Wyższa Szkoła Pedagogiczna Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2011. – ISBN 978-83-7780-062-1
Sygn.: 171893
4. **Edukacja w warunkach wielokulturowości** : konteksty społeczno-metodyczne / red. Jerzy Nikitorowicz, Anna Młynarczuk-Sokołowska, Urszula Namiotko. – Gdańsk : Wydawnictwo Naukowe Katedra, 2016. – ISBN 978-83-65155-48-1
Sygn.: 178282

5. **Edukacja wielokulturowa** : działania podejmowane w Polsce / Izabela Czerniejewska. – Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2013. – ISBN 978-83-231-3131-1
Sygn.: 174413
6. **Edukacja włączająca w przedszkolu i szkole** / red. Iwona Chrzanowska, Grzegorz Szumski. – Warszawa : Wydawnictwo FRSE, 2020. – ISBN 978-83-65591-83-8
Sygn.: 179698
7. **Innowacyjne rozwiązania w pracy z dziećmi cudzoziemskimi w systemie edukacji** : przykłady praktyczne / red. Natalia Klorek, Katarzyna Kubin. – Warszawa : Fundacja na rzecz Różnorodności Społecznej, 2012. – ISBN 978-83-932271-1-2
Sygn.: 174364
8. **Inny** : edukacja równościowa : tworzenie przestrzeni i warunków dla innego / red. Małgorzata Obrycka, Grzegorz Piekarski, Marta Anna Sałapata. – Kraków : Oficyna Wydawnicza Impuls, 2020. – ISBN 978-83-8095-588-2
Sygn.: 179534
9. **Jesteśmy tacy sami** : sztuka w edukacji międzykulturowej / Krystyna Kamińska, Agata Kwiatkowska. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2009. – ISBN 978-83-02-10471-8
Sygn.: 169400, 170191, 170192, 173434
10. **Kompetencja interkulturowa w teorii i praktyce edukacyjnej** / red. Maciej Mackiewicz. – Poznań : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, 2010. – ISBN 978-83-7205-285-8
Sygn.: 169253
11. **Kształcenie uczniów cudzoziemców i powracających z zagranicy** : nowe przepisy, praktyczne wskazówki, wzory dokumentów / Marzenna Czarnocka. – Warszawa : Oświata Grupa Wydawnicza – Wydawnictwo Wiedza i Praktyka, 2017. – ISBN 978-83-269-6200-4
Sygn.: B 24349
12. **Kulturowe konteksty dzieciństwa** : szkice antropologiczno-pedagogiczne / Adela Kożyczkowska, Anna Młynarczuk-Sokołowska. – Gdańsk : Wydawnictwo Naukowe Katedra, 2018. – ISBN 978-83-65155-46-7
Sygn.: 178243

13. **Nauczyciel w obliczu szans i zagrożeń współczesnego świata** : w perspektywie kształcenia i pracy zawodowej / Aneta Jegier, Stefan Kwiatkowski, Beata Szurowska. – Warszawa : Difin, 2021. – ISBN 978-83-66491-68-7
Sygn.: 179959
14. **Postawy nauczycieli wobec edukacji międzykulturowej a kultura szkoły** : studium społeczno-pedagogiczne / Barbara Dobrowolska. – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2015. – ISBN 978-83-7850-803-8
Sygn.: 175583
15. **Specjalne potrzeby edukacyjne** / Agnieszka Olechowska. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2016. – ISBN 978-83-01-18588-6
Sygn.: 175750, 176218
16. **Specjalne potrzeby edukacyjne** : identyfikacja, obszary dostosowania i oddziaływania edukacyjno-terapeutyczne / red. Beata Pituła, Jerzy Wolny. – Kraków : Księgarnia Akademicka, 2019. – ISBN 978-83-7638-978-3
Sygn.: 179248
17. **Specjalne potrzeby edukacyjne w praktyce pedagogicznej** : wybrane obszary i rozwiązania / Renata Gardian-Miałkowska, Ewa Weremczuk, Małgorzata Przybysz-Zaremba. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2020. – ISBN 978-83-8180-302-1
Sygn.: 179249
18. **Spotkania z innymi** : czytanki do edukacji międzykulturowej / Przemysław Paweł Grzybowski ; il. Lucyna Fic. – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2011. – ISBN 978-83-7587-048-0
Sygn.: 171876
19. **Wielokulturowa edukacja w przedszkolach** : z przykładami w wybranych krajach europejskich / Maria Królicza ; Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie. – Częstochowa : Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza, 2011. – ISBN 978-83-7455-148-9
Sygn.: 172916

Artykuły z czasopism

1. **Biblioteka – tutaj rozmawiamy o wszystkim** : Jak wspierać dzieci w sytuacji wojny w Ukrainie? / Małgorzata Swędrowska// *Biblioteka w Szkole*. – 2022, nr 4, s. 10–11

2. **Bycie obok do bycia razem** : dlaczego warto doskonalić u uczniów kompetencje interkulturowe? / Łukasz Szeliga // *Polonistyka*. – 2022, nr 4, s. 22–24
3. **Codziennosc (międykulturowej) edukacji** / Kinga Anna Gajda // *Refleksje*. – 2016, nr 5, s. 22–29
4. **Cudzoziemcy w polskich szkołach** / Włodzimierz Kaleta // *Dyrektor Szkoły*. – 2015, nr 11, s. 21–24
5. **Czy na pewno mówimy różnymi językami?** / Katarzyna Kamińska-Holc // *Głos Pedagogiczny*. – 2022, nr 132, s. 39–41
6. **Czy tak bardzo inne? O zdalnym nauczaniu polskiej gramatyki w grupach wschodniosłowiańskich** / Dominika Izdebska-Długosz // *Język Polski w Szkole Ponadpodstawowej*. – 2021/2022, nr 2, s. 71–83
7. **Czy w naszej szkole jest miejsce dla dzieci uchodźców?** / Anna Rękawek // *Dyrektor Szkoły*. – 2007, nr 4, s.41–44
8. **Dobre praktyki w szkołach wielokulturowych** / Urszula Jędrzejczyk // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. – 2012, nr 4, s. 34–37
9. **Dobry start uczniów z doświadczeniem migracji** / Beata Katarzyna Jędryka // *Języki Obce w Szkole*. – 2022, nr 2, s. 29–46
10. **Dzieci i wojna** : jak kompleksowo wspierać dzieci i rodziców w trudnym czasie ? / Małgorzata Swędrowska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2022, nr 4, s. 6–9
11. **Dzieci z doświadczeniem migracyjnym w przedszkolu** / Anna Waleriańczyk // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2022, nr 5, s. 6–11
12. **Dzieci z Ukrainy w bibliotece** / Karolina Kałużna // *Biblioteka w Szkole*. – 2022, nr 4, s. 4–8
13. **Edukacja dzieci ukraińskich** / Karolina Cieślik // *Dyrektor Szkoły*. – 2022, nr 5 s. 20–23
14. **Edukacja interkulturowa w przedszkolu i szkole** / Dominika Przybyszewska // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. – 2014, nr 10, s. 28–34
15. **Edukacja początkowa wobec wielokulturowości i międzykulturowości** / Joanna Karczewska, Katarzyna Kundera // *Nauczanie Początkowe*. – 2014/2015, nr 3, s. 19–29
16. **Edukacja w warunkach wielokulturowości i wielojęzyczności – jak ją skutecznie wdrażać?** / Adriana Kloskowska // *Polonistyka*. – 2022, nr 4, s. 16–19
17. **Indywidualna diagnoza ucznia** / Dorota Zajac // *Głos Pedagogiczny*. – 2022, nr 132, s. 42–44
18. **Inny w mojej klasie** : jak pracować z uczniem odmiennym kulturowo? / Joanna Augustyniak // *Refleksje*. – 2016, nr 5, s. 30–33

19. **Integracja w szkole dzieci z rodzin uchodźców** / Katarzyna Górską, Leandra Korczak // *Edukacja Ustawiczna Dorosłych*. – 2014, nr 4, s. 18–32
20. **Jak krok po kroku realizować kształcenie polonistyczne uczniów z doświadczeniem migracyjnym – poradnik praktyka z propozycją ćwiczeń** / Agnieszka Tomasiak // *Polonistyka*. – 2022, nr 3, s. 15–20
21. **Jak rozmawiać z dziećmi o wojnie?** / Małgorzata Swędrowska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2022, nr 3, s. 5–7
22. **Jak sobie radzić z różnicami poglądowymi i etnicznymi w szkole i integrować multikulturową klasę?** / Marcelina Wnęk // *Życie Szkoły*. – 2022, nr 6, s. 12–15
23. **Język polski w kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wynikającymi z różnic kulturowych** / Marta Krasuska-Betiuk // *Nauczanie Początkowe*. – 2016/2017, nr 3, s. 45–53
24. **Na ratunek (wy)mowie** / Aleksandra Stolarczyk // *Remedium*. – 2022, nr 3, s. 11–14
25. **Nauczanie języka polskiego jako obcego dzieci z doświadczeniem migracji w szkole podstawowej – sieci współpracy i samokształcenia** / Dominika Izdebska-Długosz // *Język Polski w Szkole Podstawowej*. – 2021/2022, nr 1, s. 7–22
26. **Obcokrajowiec uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych** / Aleksandra Kubala-Kulpińska // *Dyrektor Szkoły*. – 2014, nr 39, s. 20–24
27. **Osiem godzin dzieciństwa, czyli dzieci różnych narodowości w przedszkolu** / Beata Kozłowska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2022, nr 4, s. 48–50
28. **Piętno wojny** / Mirosław Sielatycki // *Dyrektor Szkoły*. – 2022, nr 5 s. 10–12
29. **Po nitce do kłębka, czyli jak zaplanować efektywne nauczanie języka polskiego jako obcego (na podstawie doświadczeń w pracy z uczniami ukraińskimi)** / Joanna Gałwiazek // *Polonistyka*. – 2022, nr 4, s. 11–15
30. **Polska szkoła miejscem kształtowania mikro kultury w relacjach polsko-ukraińskich** / Dariusz Stankiewicz // *Edukacja i Dialog*. – 2015, nr 5/6, s. 51–54
31. **Praca z uchodźcami z perspektywy uczestnika programu wolontariat europejski** / Daniel Eichner, Anna Młynarczuk-Sokołowska // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. – 2011, nr 10, s. 25–30
32. **Problemy edukacyjne i wychowawcze w szkołach wielokulturowych** / Urszula Jędrzejczyk // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. – 2013, nr 7, s. 21–23
33. **Przygotować szkołę na dzieci uchodźców** / Katarzyna Leśniewska // *Dyrektor Szkoły*. – 2015, nr 11, s. 17–20

34. **Przyjęcie ucznia z Ukrainy do szkoły** / Joanna Lesińska // *Dyrektor Szkoły*. – 2022, nr 5 s. 41–46
35. **Rekomendacje dla dyrektorów szkół, pedagogów szkolnych, nauczycieli oraz pozostałych specjalistów wspierających uczniów cudzoziemskich w szkole** / Małgorzata Prus // *Głos Pedagogiczny*. – 2022, nr 132, s. 35–38
36. **Rozwiązania dotyczące oświaty wprowadzone w specustawie o pomocy obywatelom Ukrainy** / Marcin Majchrzak // *Życie Szkoły*. – 2022, nr 4, s. 15–21
37. **Szkoła – miejsce dla wielu kultur** / Marie Rose Moro, Joanna Peiron // *Psychologia w Szkole*. – 2012, nr 1, s. 31–38
38. **Typowe błędy osób rosyjsko- i ukraińskojęzycznych w nauce języka polskiego jako obcego – jak ich unikać?** / Dominika Lewandowska // *Polonistyka*. – 2022, nr 4, s. 25–28
39. **Uchodźcy (mali) u bram (szkół)** / Mirosław Sielatycki // *Dyrektor Szkoły*. – 2015, nr 12, s. 16–19
40. **Uchodźcy w szkole** / Małgorzata Nowak // *Dyrektor Szkoły*. – 2012, nr 1, s. 12–17
41. **Uczenie się w dialogu z innym** / Ewa Żmijewska // *Nowa Szkoła*. – 2009, nr 4, s. 8–12
42. **Uczeń cudzoziemski w środowisku szkolnym. Organizacja adaptacji i nauczania** / Marcelina Wnęk // *Życie Szkoły*. – 2022, nr 2/3, s. 50–54
43. **Wsparcie uczniów w sytuacji wojny w Ukrainie – jak zadbać o emocje dzieci i ich rodziców?** / Karolina Appelt // *Głos Pedagogiczny*. – 2022, nr (131) kwiecień, s. 5–8
44. **Wykorzystanie literatury w procesie nauczania języka polskiego jako obcego (na podstawie doświadczeń z uczniami z Ukrainy)** / Katarzyna Włodkowska // *Polonistyka*. – 2022, nr 4, s. 29–31
45. **Wykorzystanie multimedialnych kart pracy w nauczaniu języka polskiego jako obcego** / Mateusz Wysocki // *Język Polski w Szkole Podstawowej*. – 2022/2022, nr 2, s. 73–87
46. **Wykorzystanie technik mediacyjnych jako narzędzi wspierających w pracy z uczniami z doświadczeniem uchodźstwa i w rozwiązywaniu konfliktów** / Małgorzata Prus // *Głos Pedagogiczny*. – 2022, nr 132, s. 30–33
47. **Z zagranicy do klasy : podpowiadamy, jak przygotować się do nowego roku szkolnego** / Magdalena Goetz // *Głos Nauczycielski*. – 2014, nr 32/33, s. 12
48. **Zacznij od A : wskazówki i zadania na dobry początek lekcji z uczniami obcojęzycznymi** / Aleksandra Dobke // *Polonistyka*. – 2022, nr 4, s. 48–52
49. **Zadania pedagoga w budowaniu komunikacji i relacji z uczniami z Ukrainy i ich rodzinami** / Dorota Zajac // *Głos Pedagogiczny*. – 2022, nr 132, s. 45–51

Źródła internetowe

1. **ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego** / Anna Seretny, Ewa Lipińska // W : IBUK Libra [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: <https://libra.ibuk.pl/reader/abc-metodyki-nauczania-jezyka-polskiego-jako-obcego-anna-seretny-ewa-lipinska-5680>
2. **Dydaktyka i metodyka nauczania języka polskiego jako obcego i drugiego** / Przemysław Gębel, Władysław Miodunka // W : IBUK Libra [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: <https://libra.ibuk.pl/reader/dydaktyka-i-metodyka-nauczania-jezyka-polskiego-jako-obcego-i-przemyslaw-e-gebal-wladyslaw-234941>
3. **Edukacja międzykulturowa – przewodnik** / Przemysław Paweł Grzybowski // W : IBUK Libra [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: <https://libra.ibuk.pl/reader/edukacja-miedzykulturowa-przewodnik-przemyslaw-pawel-grzybowski-903>
4. **Inni, obcy – ale swoi. O edukacji międzykulturowej i wspólnocie w szkole integracyjnej** / Przemysław Paweł Grzybowski, Grzegorz Idzikowski // W : IBUK Libra [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: <https://libra.ibuk.pl/reader/inni-obcy--ale-swoi-o-edukacji-miedzykulturowej-i-wspolnocie-w-szkole-przemyslaw-pawel-grzybowski-201104>
5. **Materiały edukacyjne do pracy z ukraińskimi uczniami w polskich szkołach** / Wydział Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego w ORE // W : Ośrodek Rozwoju Edukacji [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: <https://www.ore.edu.pl/2022/03/materialy-edukacyjne-do-pracy-z-ukrainskimi-uczniami-w-polskich-szkolach/>
6. **Materiały edukacyjne przydatne w komunikacji oraz udzielaniu pomocy uchodźcom z Ukrainy** // : ZCDN Materiały dla nauczycieli [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: www.zcdn.pl/aktualnosci/materialy-edukacyjne-przydatne-w-komunikacji-i-do-pomocy-uchodzcom-z-ukrainy/
7. **Międzykulturowość w glottodydaktyce** / Beata Karpińska-Musiał // W : IBUK Libra [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: <https://libra.ibuk.pl/reader/miedzykulturowosc-w-glottodydaktyce-beata-karpinska-musial-208128>

8. **Nowelizacja rozporządzenia w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży z Ukrainy** / Ministerstwo Edukacji i Nauki // W : Ośrodek Rozwoju Edukacji [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: <https://www.ore.edu.pl/2022/08/novelizacja-rozporzadzenia-w-sprawie-organizacji-ksztalcenia-wychowania-i-opieki-dzieci-i-mlodziezy-z-ukrainy/>
9. **Praca z uczniem cudzoziemskim** : przewodnik dobrych praktyk dla dyrektorów, nauczycieli, pedagogów i psychologów / red. Małgorzata Zasuńska // W : Ośrodek Rozwoju Edukacji [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: https://biblioteka.womczest.edu.pl/new/wp-content/uploads/2013/09/webowa_biblioteka_przedszkole_praca_z_uczniem_cudzoziemskim.pdf
10. **UPS! Ukraińsko-polski słowniczek (matematyka, klasa 4)** / oprac. Anna Bazyluk ; tł. Iryna Hyrylovska // W : ZCDN Materiały dla nauczycieli [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: www.zcdn.edu.pl/materiały-dla-nauczycieli-kategoria/ups-ukraińsko-polski-słowniczek-matematyka-klasa-4/
11. **UPS! Ukraińsko-polski słowniczek (matematyka, klasa 5)** / oprac. Anna Bazyluk ; tł. Iryna Hyrylovska // W : ZCDN Materiały dla nauczycieli [online]. – [Dostęp: 1 września 2022]. – Dostępny w internecie: www.zcdn.edu.pl/materiały-dla-nauczycieli-kategoria/ups-ukraińsko-polski-słowniczek-matematyka-klasa-5/

Zestawienie sporządziła
Elżbieta Schwarz